

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ____ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістр

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва освітньої програми)

на тему: «Грошові кошти у системі обліку, аналізу та контролю на
вітчизняних підприємствах»
(назва теми)

Виконавець:

студентка ЦЗВФН

Думброва Анастасія Володимирівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

доктор економічних наук, професорка
(науковий ступінь, вчене звання)

Артюх Оксана Валентинівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. ГРОШОВІ КОШТИ У СИСТЕМІ	
БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ..	5
1.1. Сучасні підходи до визначення та класифікації грошових коштів.....	5
1.2. Новітні форми грошових розрахунків: нормативні вимоги.....	13
РОЗДІЛ 2. ДІЮЧА ПРАКТИКА ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ	
ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ.....	25
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика досліджуваного підприємства.....	25
2.2. Документальне забезпечення обліку операцій з готівковими грошовими коштами.....	32
2.3. Порядок відображення операції з безготівковими грошовими коштами у системі бухгалтерського обліку....	37
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО	
АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ	
КОШТАМИ.....	42
3.1. Аналіз грошових потоків як передумова їх ефективного використання на вітчизняних підприємствах.....	42
3.2. Внутрішній аудит операцій з грошовими коштами: проблемні аспекти та шляхи вирішення.....	51
ВИСНОВКИ.....	58
Список використаної літератури.....	60
Додатки.....	65

ВСТУП

Актуальність теми. Гроші є важливішою складовою ресурсів у діяльності суб'єкта підприємницької діяльності. Від їх достатньої наявності залежить фінансовий стан та якість прийняття управлінських рішень. На систему сучасного обліку грошових коштів та операцій з ними суттєвий вплив мають економічні, політичні, соціальні й технологічні фактори. Тому для управління грошовими потоками необхідно приділяти величезну увагу достовірності, своєчасності та повноти обліку грошових коштів як основи інформаційного забезпечення.

Управління грошовими коштами ґрунтується на даних бухгалтерського обліку, аналізу та контролю за рухом грошей. Саме від ефективного функціонування всіх компонентів системи управління (зокрема обліку, аналізу, контролю) грошовими коштами залежить оптимальність управлінських рішень. Тому дослідження грошових коштів у системі обліку, аналізу та контролю на вітчизняних підприємствах є актуальним, що і обумовило вибір теми роботи.

Проблемні аспекти теорії та практики обліку та контролю грошей досліджувало багато вчених та науковців, як-то : Ареф'єва І., В'язовий С.М., Гонтаренко О., Дідик Я.В., Зінченко О.В., Ліпський Р. В, Лозовий С.В., Мокієнко Т. В., Пасічник І.В., Прийдак Т. Б., Семенова С. М., Сисоєва І. М., Цюцяк А. Л., Цюцяк І. Л., Хом'як Р. Л., Ясишена В. В., та інші. Втім через мінливість постійних законодавчих змін у системі обліку та контролю вимагають подальших досліджень операції з грошовими коштами.

Мета і завдання дослідження – це удосконалення обліку, аналізу та контролю операцій з грошовими коштами на вітчизняних підприємствах.

Відповідно до мети у роботі поставлені та вирішені наступні завдання:

- розглянути сучасні підходи до грошових коштів, як понятійних категорій, та до їх класифікації;
- дослідити нормативні вимоги до форм грошових розрахунків на сучасному етапі;

- розкрити документальне забезпечення обліку операцій з готівковими та безготівковими грошовими коштами на базовому підприємстві;
- провести аналіз грошових потоків з метою їх ефективного використання на вітчизняних підприємствах;
- розглянути порядок проведення аудиту грошових коштів та запропонувати напрями поліпшення обліку та контролю операцій з грошовими коштами на підприємствах України.

Об’єкт і предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретичні, та практичні аспекти обліку, аналізу та аудиту грошових коштів на підприємствах України. Об’єктом дослідження є система обліку та контролю операцій з грошовими коштами на вітчизняних підприємствах.

Методи дослідження. У роботі використовувалися історичний, системний, нормативний підходи та загальнонаукові методи і методичні прийоми: індукція та дедукція, за допомогою яких розкрито сутність грошових коштів; методи аналогії, порівняння, моделювання, причинно-наслідкового зв’язку – для визначення різних аспектів об’єкта обліку, аналізу та контролю.

Інформаційна база дослідження – це законодавчі, інші нормативно-правові акти, наукові статті, монографії вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали наукових конференцій, дані засобів масової інформації та мережі Internet за темою дослідження, а також первинна документація, облікові реєстри, внутрішня та зовнішня звітність базового підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що їхнє використання дає змогу забезпечити достовірність, повноту та своєчасність інформації про операції з грошовими коштами у системі обліку, аналізу та контролю для ефективного управління вітчизняних підприємств.

Список використаної літератури

1. Дмитрієнко М.Ф. Енциклопедія історії України: Т. 2: Г-Д. НАН України. Інститут історії України. Київ: В-во "Наукова думка", 2004. 688 с. URL: <http://www.history.org.ua/?termin=Groshi>
2. Арєф'єва І. Гроші, чи все ви про них знаєте? *FINANCER.COM ГЛОБАЛ*. 04.07.2021. URL : <https://financer.com/ua/blog/vse-pro-groshi/>
3. Зінченко О.В., Дідик Я.В. Організаційно-методичний аспект обліку грошових коштів та їх роль за сучасних умов господарювання. *Інфраструктура ринку*. Вип. 37. 2019. С. 725-731.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013. № 73. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17>
4. Порядок обліку особистих грошей, цінностей і речей осіб, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, а також виданого їм речового майна: Наказ Міністерства юстиції України 23.08.2013. № 1782/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 24.05. 2022. № 2067/5). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1473-13#Text>
5. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій та операцій з ощадними сертифікатами банку: Постанова Правління Національного банку України від 03.12.2003. № 516, з урахуванням останніх змін, внесених Постановою Правління Національного банку України від 14.06.2021. № 50. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999. № 291, з урахуванням останніх змін, внесених Наказом Міністерства фінансів України від 26.05.2022. № 148. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua>
7. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021. № 1591-IX / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>

8. Грошові кошти в дорозі та грошові документи. *Податковий кодекс*. №10, 2012. URL : <https://i.factor.ua/ukr/journals/nk/2012/may/issue-10/article-92387.html>
9. Мокієнко Т. В., Прийдак Т. Б., Ліпський Р. В. Електронні гроші: сутність, класифікація, облікове відображення. *Ефективна економіка*. 2019. № 37. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/37.pdf
10. Остафійчук С. Класифікація коштів та їх еквівалентів для потреб бухгалтерського обліку та економічного аналізу. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. 2011, Вип. 20, ч. II. С. 261-267.
11. Сопко В., Завгородній В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник. Київ : КНЕУ, 2004. 411 с.
12. Діденко С. Економіка майбутнього: тенденції та перспективи розвитку безготівкових розрахунків в Україні: веб-сайт. URL: <https://ua.news/ua/ekonomika-majbutnogo-tendentsiyi-ta-perspektyvyrozvytku-bezgotivkovykh-rozrahunkiv-v-ukrayini/>
13. Пасічник І.В., Лозовий С.В., В'язовий С.М. Новітні форми безготівкових розрахунків у контексті підвищення конкурентоспроможності банків. *Інфраструктура ринку*. Вип. 37. 2019. С. 637-642.
14. Дикий В. Розвиток безготівкової економіки в Україні: Національний банк України. Управління роздрібних платежів. Департамент платіжних систем та інноваційного розвитку. Київ, 2017. URL: http://management.fmm.kpi.ua/wp-content/uploads/2017/12/Cashless-economy_05.12.2017.pdf
15. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг: Постанова Правління Національного банку України від 29.07.2022 р. № 163. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>
16. Положення про порядок здійснення безготівкових розрахунків в Україні в національній валюті в особливий період: Постанова правління Національного банку України від 23.12.2003 р. № 577, у редакції постанови

Правління Національного банку України від 06.08.2019 р. № 103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0050-04#Text>

17. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова Правління Національного банку України від 21.01.2004 р. № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04#Text>

18. Гонтаренко О. Платіжна інструкція замість платіжного доручення: правила і зразок заповнення. *Головбух*. № 7, квітень 2023. URL : <https://emedbuh.expertus.com.ua/10005869>

19. Положення про порядок виконання надавачами платіжних послуг платіжних інструкцій в іноземній валюті та банківських металах: Постанова Правління Національного банку України від 28.07.2008. № 216, у редакції Постанови Правління Національного банку України від 25.08.2022. № 189. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0910-08#Text>

20. Типові форми Заяв про купівлю/продаж/обмін іноземної валюти: офіційний сайт ПАТ «МТБ БАНК». URL: <https://mtb.ua/Typical-forms>.

21. Положення про порядок здійснення банками операцій за акредитивами: Постанова Правління Національного банку України від 03.12.2003. № 514, у редакції постанови Правління Національного банку України від 11.04.2018 № 38. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1213-03#Text>

22. Безготівкові розрахунки. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. URL : <https://bank.gov.ua/ua/payments/nocash>

23. Велика українська енциклопедія: у 30 т. / проф. А. М. Киридон (відп. ред.) та ін. 2016. Т. 1: А - Акц. 592 с. URL : <https://vue.gov.ua/%D0%90%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%B2>

24. Про обіг векселів в Україні: Закон України від 05.04.2001р. № 2374-III / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2374-14>

25. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України: Постанова Правління Національного

банку України 16.12.2002. № 508. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0174-03#Text>

26. Онищенко В. Вексельні операції. *Головбух*. 29 червня 2023. URL : <https://buhplatforma.com.ua/article/7398-vekseln-operats>

27. Фінанси підприємств: навч. посіб. / [Ситник Н. С., Смолінська С. Д., Ясіновська І. Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с. URL : https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Finansy_pidpr15.pdf

28. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Національного банку України від 29.12.2017. № 148. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>

29. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003. № 435-IV/ Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/435-15>

30. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010. № 2755 – VI / Верховна Рада України. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua>

31. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 № 2464. / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

32. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999. №996–XIV / Верховна Рада України. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua>

33. Альошкіна Н., Чернишова Н. Податки & Бухоблік. 2018. №32. URL : <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/april/issue-32/article-35925.html>

34. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс України від 07.12.1984. № 8073-X / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/80731-10>

35. Васильченко З. М., Демченко А. В. Розрахунки платіжними картками в Україні: стан, проблеми та перспективи. *Фінанси України*, 2001. №10. 157 с.

36. Ясишена В. В., Сисоєва І. М., Методика проведення аналізу грошових потоків підприємства. *Інноваційна економіка*. 2'2012 [28]. С. 131-139.

37. Хом'як Р. Л., Цюцяк І. Л., Цюцяк А. Л. Удосконалення методики складання звіту про рух грошових коштів у системі інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Львів: Львівська політехніка, 2007. Вип. 57.
38. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб.: Тернопіль., ТНЕУ, 2016. 304 с.
39. Гура Н., Кащенко О. Порядок заповнення звіту про рух грошових коштів прямим методом. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2011. № 1. С. 25- 30.
40. Економіко-математична модель оптимізації грошових потоків підприємства. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. № 4 (70). 2014. С. 86-92.
41. Нездойминога О.Є., Красота О.Г. Особливості внутрішнього аудиту грошових коштів підприємства. *Інфраструктура ринку*. Вип. 30. 2019. С. 528-536.
42. Радіонова Н.Й. Концептуальний підхід до організації та методики проведення аудиту грошових коштів підприємства. *Ефективна економіка*. 2017. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/>
43. Здирко Н.Г. Особливості проведення аудиту грошових коштів на підприємствах АПК. *Збірник наукових праць ВНАУ*. 2011. № 2(53). С. 61–65.
44. Олійник С. О. Аудит операцій з грошовими коштами. *Науковий огляд*. 2017. № 9 (41). С. 1–9.